

V. *An Account of a Book.*

Hippocratis Aphorismi, cum Commentariolo. Auctore Martino Lister, e Medicis Serenissimæ Majestatis Regine Annæ. Londini Typis W. B. Impensis A. & J. Churchil, ad Insigne Nigri Cygni, in vico vulgo dicto Paternoster-row. 1703.

HUjus Commentarioli rationem reddere idem esset, ac si quis singula in singulos Aphorismos ab Authore dicta, transcriberet; qui tere totidem præcepta sunt de corporis œconomia, tam sanitatis, quam valetudinis adversæ statu; illudque adeo tanquam super vacaneum omitendum credidit. Quæ verò ad hunc superioremque ejus tractatum in *Sanctorum de medicina statica* peculiariter spectant, nempe *humorum concoctiones*, paucis ponenda esse videntur.

Humorum itaque secretio sive percolatio è sanguine, cui nulli omnino naturaliter insunt, ei esse videtur longè maximus error, causaque præcipua, cur frustra adhuc exhibitæ fuerunt tot hypotheses, ad explicandam naturam humanam: hinc, inquit, tot & tantæ hallucinationes ortæ sunt; nimirum sanguinis fermentatio, ejusque ab humoribus depuratio, succus nescio quis nutritius, (qui alias liquidum nervorum, spiritusve animales dicitur) copia incredibili per insensibilem transpirationem jugiter amittendus, & similia. In hujus autem rei gratiam nervi, reclamante anatomia pertuli sunt, perinde ut de universis fibrillis partes corporis organicas constituentibus fabulantur, nempe eos concavos esse, more tubulorum; etiamsi ii ope *conspicillorum* vel exquisitissimorum nondum alii detecta sunt

C c c c c c c c

quam

quam solida quædam filamenta ; imo neque hætenus *morborum beneficio* aliter visa sunt ; qui tamen alia omnia vasorum genera aliquando varicibus amplificare solent, ut vel nudis oculis tandem conspicua sint. Canes nobis (ut id hic obiter notem) non tantum jugulandi, sed omni morborum genere de industria afficiendi sunt : ita et medicamentorum vires, & partium quarumcunque fabrica, usque citò & clarè elucebunt : quam certè methodum junioribus nostris, & athletica valetudine gaudentibus, vehementer commendo, à quâ mirabiles progressus in re medica auguror.

Cum itaque *secretio humorum* quorumcunque é sanguine, integra valetudine firmaque existente, *mera fictio* sit, ipse Author non sine optima ratione, ut arbitratur, ejus loco, humorum concoctiones in visceribus glandulisque ubique substituit, ex una scilicet atque eadem pura puta sanguinis massa ; siquidem viscera quæque majora, viscellaque quas glandulas vocant, non mera itinera sunt ad humores transmittendos, eosque in se recipiendos, deponendosque ; sed ipsæ quoque officinæ sunt, ubi quilibet humores conficiuntur, suumque characterem ultimum atque discretivum induunt : & quemadmodum chylus in ventriculo liquatur, id est, extra atque ante ejus ingressum in sanguinem ; ita singuli quique corporis humores fabricantur extra citraque sanguinis circulum ; non excepta insensibilis perspirationis materia, etiamsi omnium humorum longe copiosissima sit : quod minus mirandum, cum ultima & consummatissima sit omnium & singularum totius corporis officinarum concoctio atque dispendium ; non secus, atque flatus in intestinis ex unius fere chyli concoctione.

At nervos concavos esse, necesse est ; nam omnino (ut nuper *Quidam*) ita vult mechanica Philosophiæ ratio, id quidem *petere principium* est, audacter nimis, præterque summam virtutem modestiamque disciplinæ mathematicæ, quæ nihil unquam postulare consuevit, nisi facilissimum datu,

&

& ex sua natura perspicuum. At quorsum hæc tua festinatio? nemini certe pudori est, fateri non posse ulterius progredi in hac vel illa functionis corporis exponenda: interim Anatomiam colas velim; sat cito calculi adhibentur, cum rerum naturæ Historia uberior sit, & per se explicatio.

Fatetur Au hor jam diu esse, cum non pauca ad humorum concoctiones spectantia exarasset, eaque edere cogitasset sed rem distulit, quod speravit, a summa hujus temporis industria, glandulas plerasque non potuisse diu latere, sed eas singulas jam jam describendas, transitusq; sanguinis in eas rationem clare exhibendam fore; cum ipsa res expertissima sit.

Peieri autem similitudo, quæ ventriculus intestinaq; cum lacteorum vasorum appendicibus, glandulæ comparantur, elegans quidem & multi ingenij imaginatio est; sed *Bellino* imposuisse videtur, cum inde affirmaverit, glandulas tantum vasorum ab arteriis exeuntium longitudine, numero, crassitieq; inter se discrepare. Illud tamen verissimum, (quantum video) Glandularum fabricam pene unice in Anatomia, certe maxime & vehementer, desiderari: sed fabrica cujusq; partis demonstranda, non cæca aliqua conjectura fingenda est.

Missæ itaq; in præsentiarum peculiari humorum doctrina, quam meditor, quatenus scilicet ex concoctionibus sanguini extraneis deducendi sunt, unum interim alterumq; considerandum offert Auctor: nimirum *primum*, an absurdum sit cogitare, cum ex immensa varietate cibi potûsq; unus chylus intra ventriculum perpetuò conficiatur, idemq; lacteis venis propter summum suum candorem, dulcedinem, puritatemq; mirifice conspicuus, ad eundem modum ex uno eodemq; sanguine, minime difformi, sed sibi per omnia sua vasa simili, multiplicem humorum varietatem posse concoqui, certe visceribus glandulisq; plurimum inter se discrepantibus, quas totidem ventriculos concoctionum respectu esse diximus.

Alterum illud, quemadmodum universæ corporis partes
sive membra ejus *simul* extant, nec unum ab alio superin-
ducitur: (*foelix seculi præteriti inventum* ;) ita illi in
omnium vasa non vacua genita fuisse, sed singula suis hu-
moribus connatis repleta ; ut scilicet in promptu sit quod-
dam condimentum, ad sanguinem &c. continuo impulsura,
cùm vita & nutritio incoëptura sit, in varios propriosq;
humores digerendum.

Hæc autem pauca sufficiant, ad aliquam certe pleniorẽ
intelligentiam ejus, quod toties in duobus commentarijs
de humorum concoctione passim expositum fuit.